

Dotaz: Jakým způsobem se zavedení II. pilíře dotýká elektronizace státní správy?

Odpověď:

Základním prvkem důchodového spoření ve II. pilíři je zavedení elektronické komunikace zaměstnavatelů se správcem pojistného, kdy všechna podání (např. měsíční hlášení zaměstnavatele o výši záloh) jsou podávána elektronicky.

Dotaz: Jaké povinnosti má při vstupu do II. pilíře zaměstnanec?

Odpověď:

Zaměstnanec má po vstupu do II. pilíře zejména povinnost ohlásit tuto skutečnost neprodleně všem zaměstnavatelům. K tomuto účelu může využít nepovinný tiskopis 5544, který je dostupný na stránkách finanční správy v sekci důchodové spoření opt-out. Pouhým uzavřením smlouvy se ještě účastníkem nestává a musí vyčkat na vyjádření správce Centrálního registru smluv, od kterého obdrží Rozhodnutí o registraci smlouvy. V případě, že je rozhodnutí kladné, obdrží následně Oznámení o nabytí právní moci, ze kterého je zřejmé, od kdy je účastníkem důchodového spoření. Pokud toto oznámení neobdržel do 30 dnů po převzetí rozhodnutí o registraci, může zjistit datum nabytí právní moci a účinnosti jeho rozhodnutí o registraci přímo dotazem na Specializovaný finanční úřad. Účastníkem se stává 1. dne měsíce následujícího po nabytí účinnosti registrace. Pokud obdrží záporné Rozhodnutí o registraci smlouvy, má možnost se odvolat.

Dotaz: Jaké povinnosti plynou zaměstnavateli?

Odpověď:

V souvislosti s platbou pojistného na důchodové spoření (II. pilíř) je plátce pojistného (zaměstnavatel) povinen podat **řádné** hlášení elektronicky podle ust. § 19 zákona o pojistném na důchodové spoření na předepsaném tiskopise, a to do 20. měsíce následujícího, ve kterém uvede všechny své zaměstnance – účastníky důchodového spoření. Pokud ještě do tohoto termínu zjistí chyby v podání, může podat **opravné** hlášení na tom samém tiskopise a rovněž elektronicky.

Následné hlášení podle ust. § 20 zákona o pojistném na důchodové spoření podává plátce pojistného v případě, že zjistí nesrovnalosti (mělo být sraženo více/méně) po termínu pro podání řádného hlášení. V tomto následném hlášení uvede plátce pojistného rozdíl oproti poslední známé záloze. Pozor, poslední známou zálohou se rozumí záloha za všechny zaměstnance (účastníky důchodového spoření). Individuálně pak uvede pouze ty účastníky, které opravuje.

Následné hlášení se nepodává v případě, že u I. pilíře dojde k navýšení vyměřovacího základu aktuálního měsíce o doplatek z minulého nebo minulých měsíců. Vychází se zde ze zásady, že vyměřovací základ pro I. a II. pilíř musí být shodný.

Následné hlášení se podává okamžitě po zjištění nesrovnalostí a nemá vazbu na termín pro podání řádného hlášení.

Dotaz: Co znamená elektronické podání? Je třeba následně ještě dodávat v papírové formě?

Odpověď:

Elektronické podání lze učinit datovou zprávou, která je podepsána uznávaným elektronickým podpisem, na zveřejněnou adresu elektronické podatelny orgánů finanční správy (tj. prostřednictvím aplikace EPO), nebo datovou zprávou, která je odeslána prostřednictvím datové schránky (při odesílání datové zprávy prostřednictvím datové schránky nemusí být zpráva podepsána uznávaným elektronickým podpisem, musí však být v předepsaném formátu .XML stanoveném v pokynu Ministerstva financí D-349). Popřípadě pokud plátce nemá uznávaný elektronický podpis ani datovou

schránku, odešle elektronické podání správci pojistnému a vytiskne si tzv. e-tiskopis, který podepíše oprávněná osoba a doručí do 5 kalendářních dnů správci pojistného.

Papírová forma podání je v tomto případě nepřipustná.

Dotaz: Bude finanční správa ověřovat výši vyměřovacího základu pro I. a II. pilíř, zda je totožný?

Odpověď:

Stanovení správného vyměřovacího základu pro výpočet pojistného je povinností zaměstnavatele, a pokud správce pojistného zjistí pochybení (např. v rámci místního šetření) vyplývají pro něj sankce podle daňového řádu.

Dotaz: Na jaké problémy může narazit v souvislosti s odvody do II. pilíře zaměstnavatel?

Odpověď:

Vstoupí-li některý ze zaměstnanců zaměstnavatele do II. pilíře, má tento zaměstnavatel povinnost podávat hlášení správci pojistného, a to individualizované za zaměstnance účastníci se II. pilíře. Nastane-li poté situace, že zaměstnavatel nemá žádného zaměstnance účastníka se II. pilíře (odejde-li např. do důchodu či do jiného zaměstnání) povinnost podávat hlášení odpadá, tuto skutečnost musí ale zaměstnavatel správci pojistného oznámit.

Dotaz: Jak postupuje zaměstnavatel, který má pouze jednoho zaměstnance – účastníka II. pilíře a chybně nahlásí jeho účast?

Odpověď:

V případě, že se jedná pouze o jednoho zaměstnance, jehož účast následným zjištěním vznikla později, než bylo uvedeno v hlášení, musí plátce daně po zjištění této skutečnosti okamžitě komunikovat s příslušným finančním úřadem a požádat si o vrácení „přeplatku“ s odůvodněním, že podle ust. § 19 zákona o pojistném na důchodové spoření (dále jen ZPDS) neměl povinnost podat hlášení (neměl v příslušném měsíci žádného zaměstnance – účastníka důchodového spoření) a tak nebyl v pozici plátce pojistného, je vhodné zároveň učinit zpětvzetí předmětného podání. V případě, že nedojde k vyřešení věci výše uvedeným způsobem, bude správce daně postupovat z moci úřední. Dojde-li tedy ke zjištění, že skutečně nemá daný plátce daně žádného účastníka důchodového spoření a tudíž není plátcem pojistného podle § 2 ZPDS, zastaví řízení o tomto podání podle § 106 odst. 1 písm. f), daňový řád.

V této souvislosti je potřeba upozornit na to, že současně s „přeplatkem“ na důchodovém spoření (II. pilíř) vzniká zde i nedoplatek na I. pilíři (důchodovém pojištění) a s tím související případné penále. Toto doporučujeme komunikovat s příslušnou Okresní správou sociálního zabezpečení.

Dotaz: Záloha na pojistné na důchodové spoření jde na stejný, nebo jiný účet než daň z příjmu ze závislé činnosti?

Odpověď:

Záloha odváděná v rámci II. pilíře na důchodové spoření jde na jiný účet. Číslo účtu pro pojistné na důchodové spoření je zveřejněno na stránkách Finanční správy ČR.

Dotaz: Je možné, aby mzdová účtárna zaměstnavatele požadovala po zaměstnanci, aby předložil smlouvu o důchodovém spoření ke kontrole?

Odpověď:

Tuto povinnost zaměstnanec nemá a smlouvu povinně předkládat nemusí. Zaměstnanec ovšem musí zaměstnavatele o vstupu do II. pilíře písemně informovat (viz výše).

Dotaz: Může oznámení o změně registračních údajů podat přímo plátcova pokladna nebo to musí být plátce?

Odpověď:

Plátcova pokladna má stejná oprávnění jako plátce (tj. srážet, odvádět, podávat vyúčtování, hlášení apod.), ale vše je prováděno pod majetkovou odpovědností plátce. Pokud přestane mít zaměstnance – účastníky II. pilíře, sama plátcova pokladna, toto oznámení má povinnost podat plátce pojistného.

Dotaz: Zaměstnavatel spadá pod Specializovaný finanční úřad, komu bude posílat platby pojistného z II. pilíře?

Odpověď:

Také Specializovanému finančnímu úřadu, a to spolu s hlášením. Na Specializovaný finanční úřad se zasílají platby a hlášení pouze subjektů, které jsou k němu příslušní. Ostatní plátcí zasílají vše dle místní příslušnosti plátce daně ze závislé činnosti.

Dotaz: Zaměstnanec neoznámí včas zaměstnavateli účast ve II. pilíři. Co se stane?

Odpověď:

Písemné oznámení účasti ve II. pilíři zaměstnavateli je podstatnou informací pro srážku pojistného na důchodové spoření.

Pokud poplatník (zaměstnanec) plátcí pojistného účast ve II. pilíři neoznámí a tuto skutečnost zjistí přímo správce pojistného, je zaměstnanec povinen uhradit částku neodvedeného pojistného a přírážku ve výši 10% z neodvedeného pojistného.

Pokud tuto skutečnost zjistí plátce pojistného (zaměstnavatel) nebo zaměstnanec a tuto skutečnost sám oznámí dodatečně plátcí pojistného, má plátce pojistného povinnost v souladu s § 30 zákona o pojistném na důchodové spoření tuto skutečnost neprodleně oznámit (včetně informace o částce neodvedeného pojistného a vyměřovacího základu) místně příslušnému správci pojistného poplatníka (zaměstnanec). V takovém případě je zaměstnanec povinen uhradit částku neodvedeného pojistného a přírážku ve výši 5% z neodvedeného pojistného tzn. přírážku v poloviční výši.

V těchto případech plátce nepodává následné hlášení (tzn., nic neopravuje) – jedná se o chybu z viny poplatníka. Zároveň tomuto poplatníkovi vzniká přeplatek v I. pilíři ve výši 3% za každý měsíc, ve kterém již byl účastníkem důchodového spoření, protože plátce mu na důchodové pojištění do prvního pilíře namísto 3,5% srážel 6,5%.

V případě, kdy zaměstnanec zaměstnavateli neoznámí, že se stal účastníkem důchodového spoření a zaměstnavatel tak odvede pojistné na sociální zabezpečení za tohoto zaměstnance příslušné OSSZ vyšší, v žádném případě nemůže přeplatek na pojistném vzniklý z uvedeného důvodu vrátit OSSZ přímo zaměstnanci, ale vrátí se případně zaměstnavateli, a to buď na základě jeho žádosti, nebo na základě zjištění v rámci prováděné kontroly u zaměstnavatele. Zaměstnavatel a zaměstnanec v tomto případě musí souběžně nedoplatek na pojistném na důchodové spoření řešit s příslušným finančním úřadem (zde podle § 31 zákona č. 397/2012 Sb., nastupuje i přímá zodpovědnost zaměstnanec).

Obecně v souladu s platnou právní úpravou platí, že při placení pojistného na sociální zabezpečení zaměstnavatelem za zaměstnanec se však jedná vždy o vztah zaměstnavatele a příslušné OSSZ, nikoliv o vztah zaměstnanec a OSSZ. Právní úprava připouští vrácení přeplatku na pojistném přímo zaměstnanci pouze v případě dosažení maximálního vyměřovacího základu podle ustanovení § 15a

zákona č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to jen na základě žádosti dotčeného zaměstnance.

Dotaz: Musí zaměstnanec oznamovat zaměstnavateli, že přešel do jiné penzijní společnosti?

Odpověď:

Pro zaměstnavatele není podstatné, v jaké penzijní společnosti je jeho zaměstnanec, protože 5% odvádí finančnímu úřadu, který je dále přeposílá příslušné penzijní společnosti. Zaměstnanec nemá povinnost oznamovat zaměstnavateli u jaké penzijní společnosti je, ani nehlásí případné změny společnosti.

Dotaz: Co se stane, když účastník II. pilíře nepřevzme doporučený dopis s doručenkou, kterým SFÚ zasílá kladné (popř. záporné) rozhodnutí o registraci smlouvy?

Odpověď:

Platí zde tzv. fikce doručení dle správního řádu – pokud si příjemce písemnost nevyzvedne, bude 10. dnem považovaná zásilka za doručenou.

Dotaz: Co udělá zaměstnavatel, když zaměstnanec – účastník II. pilíře ukončí pracovní poměr?

Odpověď:

V elektronicky podávaném Hlášení se tento zaměstnanec naposledy uvede v měsíci, za který mu plátce (zaměstnavatel) naposledy zúčtovává mzdu. V případě, že to byl jediný zaměstnanec účastníci se II. pilíře, pak plátce splní vůči správci oznamovací povinnost podle § 16 odst. 4 zákona o pojistném na důchodové spoření a zašle mu elektronicky oznámení o změně registračních údajů.

Dotaz: Jak postupovat u zaměstnance s vysokým výdělkem?

Odpověď:

Maximální vyměřovací základ pro II. pilíř je shodný s maximálním vyměřovacím základem I. pilíře tj. důchodového pojištění a je to 48 násobek průměrné mzdy stanovené k 1. 1. příslušného roku. Po dosažení tohoto stropu již plátce pojistné nesráží.

Pokud poplatník (zaměstnanec) překročí max. vyměřovací základ pro I. pilíř, od následujícího měsíce mu již plátce nesráží důchodové pojištění ani důchodové spoření. Tzn., pokud se zaměstnanec stane účastníkem II. pilíře např. od dubna 2013 a v měsíci březnu již překročil max. vyměřovací základ na důchodové pojištění (I. pilíř), plátce již nic nesráží ani do II. pilíře.

Dotaz: Co když má účastník souběh zaměstnání, jak toto ovlivní maximální vyměřovací základ?

Odpověď:

Maximální vyměřovací základ se řídí dle důchodového pojištění, tzn. dle I. pilíře. Maximální vyměřovací základ sleduje každý zaměstnavatel samostatně, a po dosažení maxima mu již pojistné nesráží, a to ani do II. pilíře.

Dotaz: Má-li zaměstnanec více zaměstnavatelů a dosáhl stropu pojistného, u jakého zaměstnavatele tuto situaci řeší a přestává platit pojistné?

Odpověď:

Dosažení resp. překročení maximálního vyměřovacího základu, tzv. „stropu pojistného“, vzniklého součtem dílčích vyměřovacích základů u více zaměstnavatelů se posuzuje až po skončení kalendářního roku. Přeplatek pojistného na důchodové pojištění (I. pilíř) vrací zaměstnanci OSSZ na základě jeho žádosti. Pro účely zjištění přeplatku pojistného na důchodové spoření (II. pilíř) vydalo MF tiskopis 5543 – Potvrzení o sražených zálohách na pojistné na důchodové spoření. Tento přeplatek nelze vrátit, zůstává na důchodovém účtu zaměstnance ve zvolené penzijní společnosti. Zaměstnanec má možnost zažádat svého zaměstnavatele (libovolného) o snížení své budoucí srážkové a odvodové povinnosti ve výši vzniklého přeplatku.

Dotaz: Co se děje pokud zaměstnavatel nevydá zaměstnanci doklady související s výplatou? Jak si zaměstnanec případné odvody do II. pilíře ověří?

Odpověď:

Vydat výplatní pásku, případně jiné potvrzení, je zákonnou povinností zaměstnavatele. Pokud je tato povinnost porušena, je třeba toto se zaměstnavatelem řešit, případně se obrátit na inspekční orgány. Výši odvodů do II. pilíře je pak možné si ověřit na příslušném finančním úřadě, nebo u penzijní společnosti, které poskytují účastníkům výpisy (1x ročně výpis bezplatně, častěji na žádost a za poplatek). Roční výpis obsahuje souhrny odvedených částek, informaci o způsobu jejich investování ve formě tzv. důchodových jednotek a aktuální hodnotu účtu. Hodnota důchodových jednotek je zároveň průběžně povinně zveřejňována na internetových stránkách penzijních společností.

Penzijní společnosti mohou svým klientům nabízet i internetové aplikace pro správu prostředků (online kontrolu pohybu prostředků na osobních účtech). Nicméně je nutné upozornit, že placení pojistného (ať už do I. nebo II. pilíře) je obdobná povinnost jako placení zdravotního pojištění nebo daní. Lze konstatovat, že nedochází z pohledu zaměstnavatele k žádné „revoluční“ změně v této oblasti. Dosavadní odvody důchodového pojištění za zaměstnavatele a zaměstnance (21,5%+6,5%) se nemění u osob zůstávajících v tzv. I. pilíři. U osob participujících v II. pilíři je „pouze“ nutné sazby příslušně upravit (21,5%+8,5%) plus nasměrovat 5 procentních bodů odvodu z 8,5% směrem na finanční úřad.

Dotaz: Co má dělat zaměstnanec – účastník II. pilíře, když zaměstnavatel sráží, ale neodvádí?

Odpověď:

Pokud plátce uvede sražené pojistné v hlášení a toto neodvede, vzhledem k tomu, že hlášení je měsíční, může na to finanční úřad poměrně rychle reagovat a začít neodvedené pojistné vymáhat. Pokud však nejsou sražené částky uvedené plátcem v hlášení ani následně ve vyúčtování, tuto situaci zjistí finanční úřad až při případné kontrole. Vzhledem k tomu, že se jedná o prostředky zaměstnance, je vhodné, aby si zaměstnanec kontroloval stav svých prostředků na účtu důchodového spoření (viz výše). Prostředky neodvedené zaměstnavatelem budou vymáhány finančním úřadem standardním způsobem jako jiné daňové nedoplatky v souladu s daňovým řádem.

Dotaz: Co když zaměstnavatel zkrachuje?

Odpověď:

Příslušný správce postupuje v souladu s daňovým řádem, tzn., vymáhá nedoplatek na plátcí pojistného. Poplatník (zaměstnanec) má možnost uplatnit pohledávku v rámci občanskoprávního řízení.

Jde o stejnou situaci, jako když zaměstnavatel neplatí mzdu. Pokud je pracovní poměr následně ukončen, odvody nejsou hrazeny a stejně tak, pokud nemá zaměstnanec jiný příjem, se přeruší povinnost platit do II. pilíře, ale účast ve II. pilíři zůstává zachovaná.

Dotaz: Jak je to s placením pojistného na důchodové spoření při insolvenční zaměstnavatele?

Odpověď:

Zaměstnanec může požádat Úřad práce ČR prostřednictvím jeho krajské pobočky o uspokojení svých mzdových nároků, jejichž výplatu neprovedl jeho zaměstnavatel, který je v platební neschopnosti, a to podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů. Jsou-li splněny tímto zákonem stanovené podmínky, pak krajská pobočka Úřadu práce ČR před uspokojením mzdových nároků žadatele z nich provede povinné srážky a odvody, které by jinak byl povinen provést jeho zaměstnavatel, tedy mj. srazí a odvede i pojistné na důchodové spoření (do II. pilíře).

Dotaz: Jak se postupuje v případě osobního bankrotu či exekuce dlužníka?**Odpověď:**

Prostředky spořené v důchodových fondech ve II. pilíři nejsou předmětem exekuce ani oddlužení, v tom je tento systém výhodný oproti jiným spořicími produktům. Čistá mzda pro účely určení nezabavitelné částky se navíc u účastníka postiženého exekucí či osobním bankrotem počítá bez prostředků odvedených účastníkem na důchodové spoření.

Dotaz: Zaměstnanec přečerpal dovolenou, a poté u zaměstnavatele skončí. Jak se bude postupovat, pokud se mu v této souvislosti sníží vyměřovací základ?**Odpověď:**

Pojistné na důchodové pojištění zaplacené zaměstnancem z náhrady mzdy za dovolenou, která byla čerpána nad stanovený limit, vrátí zaměstnavateli (plátcí pojistného) okresní správa sociálního zabezpečení. Zaměstnanci vrátí přeplatek pojistného na důchodové pojištění jeho zaměstnavatel. Pojistné na důchodové spoření, které zaměstnavatel odvedl finančnímu úřadu z přeplatku náhrady mzdy za dovolenou, nevrací finanční úřad zaměstnavateli. Zaměstnanec může písemně požádat budoucího zaměstnavatele o vypořádání přeplatku na důchodové spoření (avšak za předpokladu, že předchozímu zaměstnavateli vrátí vyplacené částky z přečerpané dovolené). V žádosti uvede výši přeplatku a důvod vzniku přeplatku. Pokud si zaměstnanec o vypořádání přeplatku nepožádá, navýší si tím prostředky u své penzijní společnosti.

Dotaz: Jaký je postup, když OSVČ podniká a současně je v zaměstnaneckém poměru?**Odpověď:**

Zaměstnanec je povinen nahlásit svému zaměstnavateli, že je účastníkem důchodového spoření a ten provede příslušné změny ve výpočtu a odvádění plateb na důchodové pojištění (I. pilíř) a na důchodové spoření (II. pilíř). Tuto skutečnost také oznámí ČSSZ, a to nejpozději na přehledu podaném za kalendářní rok 2013, v němž se stala účastníkem důchodového spoření.